

สรุปสาระสำคัญของการซื้อขายหลักทรัพย์แบบ ATO/ATC

ตามที่ตลาดหลักทรัพย์มีนโยบายที่จะพัฒนาประสิทธิภาพในการซื้อขายหลักทรัพย์อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งในระยะที่ผ่านมา เกิดปัญหาความผันผวนของราคาหลักทรัพย์หรือดัชนีราคาหลักทรัพย์ในช่วงก่อนเปิด/ปิดตลาด เนื่องจากมีผู้ลงทุนต้องการซื้อขายหุ้นที่มีปริมาณซื้อขายค่อนข้างสูงที่ราคาเปิด/ปิด แต่เนื่องจากปัจจุบันวิธีการจับคู่คำสั่งในช่วงการคำนวณราคาเปิด-ปิดประจำวัน (Call Market) ให้สิทธิการจับคู่คำสั่งประเภท At-the-Open (ATO) และ At-the-Close (ATC) เป็นลำดับหลังจากคำสั่งประเภทระบุราคา (Limit Order) ทำให้คำสั่ง ATO และ ATC ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ลงทุน และเป็นเหตุให้สมาชิกต้องส่งคำสั่งประเภทระบุราคา (Limit price order) ทำให้ราคาเปิด/ปิดของหลักทรัพย์มีความผันผวนมากผิดปกติ

ตลาดหลักทรัพย์จึงเห็นควรเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดลำดับคำสั่งประเภท ATO และ ATC ใหม่ โดยให้ได้สิทธิในการจับคู่ซื้อขายก่อนคำสั่งประเภทระบุราคา ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยสมาชิกให้สามารถจัดการคำสั่งซื้อขายที่ต้องการซื้อขายที่ราคาเปิดหรือราคาปิดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังอาจช่วยลดความผันผวนของราคาหลักทรัพย์ในช่วงปิดทำการซื้อขายในแต่ละวันได้นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดลำดับคำสั่งประเภท ATO และ ATC ยังสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของนักลงทุนที่ส่งคำสั่งประเภท ATO และ ATC ซึ่งยินดีที่จะซื้อหรือขายหลักทรัพย์ ณ ราคาเปิดหรือปิดใดๆ ก็ตามที่เกิดขึ้น

1. หลักเกณฑ์การส่งคำสั่งซื้อขายประเภท ATO และ ATC

	เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่
1.	ความหมาย <ul style="list-style-type: none"> ▪ คำสั่งประเภท At the Open (ATO) หมายถึง คำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ที่ต้องการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ที่ราคาเปิด ▪ คำสั่งประเภท At the Close (ATC) หมายถึง คำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ที่ต้องการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ที่ราคาปิด โดยภายหลังการจับคู่คำสั่ง ณ ราคาเปิด/ปิด คำสั่ง ATO/ATC ที่ได้รับการจับคู่บางส่วนและที่ไม่ได้รับการจับคู่จะถูกยกเลิกโดยระบบซื้อขายทันที	คงเดิม
2.	ลำดับการจับคู่คำสั่งซื้อขาย คำสั่งประเภท ATO/ATC จะได้สิทธิในการจับคู่ซื้อขายเป็นลำดับหลังคำสั่งประเภทระบุราคาที่ต่ำกว่าหรือเท่ากับราคาเปิด-ปิด	คำสั่งประเภท ATO/ATC จะได้สิทธิในการจับคู่ซื้อขายเป็นลำดับแรกก่อนคำสั่งประเภทระบุราคา (Limit Price Order)
3.	การส่งคำสั่งซื้อขายประเภท ATO/ ATC ผ่านอินเทอร์เน็ต ไม่สามารถทำได้	สามารถทำได้
4.	การแสดงระดับราคาเสนอซื้อ/เสนอขาย (Best Bid/Offer) ปริมาณเสนอซื้อเสนอขายของคำสั่งซื้อขายประเภท ATO/ATC เป็นลำดับสุดท้าย	แสดงปริมาณเสนอซื้อเสนอขายของคำสั่งซื้อขายประเภท ATO/ATC ไว้เป็นลำดับแรก
5.	วิธีการคำนวณราคาเปิด/ปิดของหลักทรัพย์ ระบบซื้อขายจะนำคำสั่งซื้อขายทั้งหมดที่ค้างอยู่ในระบบจนกระทั่งถึงเวลาเปิด-ปิด มาคำนวณหาราคาเปิด-ปิดตามหลักการดังต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> ▪ เป็นราคาที่ทำให้เกิดการซื้อขายได้ปริมาณมากที่สุด 	คงเดิม

	เกณฑ์เดิม	เกณฑ์ใหม่
	<ul style="list-style-type: none"> ถ้ามีราคาที่ทำให้เกิดปริมาณซื้อขายมากที่สุดมากกว่า 1 ราคา ให้ใช้ราคาที่ใกล้เคียงกับราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายก่อนหน้านั้นมากที่สุด ถ้ามีราคาที่ใกล้เคียงกับราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายก่อนหน้านั้นมากกว่า 1 ราคา ให้ใช้ราคาที่สูงกว่าเป็นราคาเปิด-ปิด 	

2. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงลำดับการจับคู่คำสั่งซื้อขายประเภท ATO/ ATC

แม้การเปลี่ยนแปลงลำดับในการจับคู่คำสั่งซื้อขายใหม่ จะไม่มีผลให้การคำนวณราคาเปิด-ปิดของหลักทรัพย์แตกต่างกันไปจากเกณฑ์เดิมแต่อย่างใด แต่จะมีผลให้คำสั่งซื้อขายที่ได้รับการจับคู่ซื้อขายและปริมาณเสนอซื้อ-ขายของแต่ละคำสั่งที่ได้รับการจับคู่อาจแตกต่างกันไปจากวิธีการจัดลำดับการจับคู่ตามเกณฑ์เดิม

3. ตัวอย่างการคำนวณราคาเปิดและการจับคู่คำสั่งซื้อขาย

Order Book ณ เวลาที่คำนวณราคาเปิดของหลักทรัพย์ (เรียงลำดับตามราคาและเวลาที่ตีที่สุด)

ผู้ซื้อ	เสนอซื้อ		ผู้ขาย	เสนอขาย	
	ราคา	จำนวนหุ้น		ราคา	จำนวนหุ้น
G	ATO	1000	H	102	2500
A	103	1000	I	102	1000
B	103	1300	J	103	500
C	102	500	K	104	1000
D	102	1100	L	105	1500
E	101	800	M	106	500
F	101	300			

ระบบจะคำนวณราคาเปิดของหลักทรัพย์ โดยคำนวณหาราคาที่จะทำให้เกิดปริมาณซื้อขายมากที่สุดตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ราคา	จำนวนหุ้นเสนอซื้อ	จำนวนหุ้นเสนอขาย	จำนวนหุ้นที่จับคู่ได้
101	$1000+1000+1300+500+1100+800+300 = 6000$	$0 = 0$	0
102	$1000+1000+1300+500+1100 = 4900$	$2500+1000 = 3500$	3500
103	$1000+1000+1300 = 3300$	$2500+1000+500 = 4000$	3300
104	$1000 = 1000$	$2500+1000+500+1000 = 5000$	1000
105	$1000 = 1000$	$2500+1000+500+1000+1500 = 6500$	1000
106	$1000 = 1000$	$2500+1000+500+1000+1500+500 = 7000$	1000

ดังนั้นราคาเปิดของหลักทรัพย์ คือ 102 บาท เพราะมีจำนวนหุ้นที่สามารถซื้อขายได้มากที่สุด จำนวน 3500 หุ้น โดยระบบซื้อขายจะจับคู่คำสั่งให้ดังต่อไปนี้

หากจับคู่คำสั่งซื้อขายตามเกณฑ์เดิม (ATO ได้รับการจับคู่เป็นลำดับหลัง)

รายการซื้อขาย	ผู้ซื้อ	ผู้ขาย	ราคา	ปริมาณซื้อขาย
1	A	H	102	1000
2	B	H	102	1300
3	C	H	102	200
4	C	I	102	300
5	D	I	102	700

หากจับคู่คำสั่งตามเกณฑ์ใหม่ (ATO ได้รับการจับคู่เป็นลำดับแรก)

รายการซื้อขาย	ผู้ซื้อ	ผู้ขาย	ราคา	ปริมาณซื้อขาย
1	G	H	102	1000
2	A	H	102	1000
3	B	H	102	500
4	B	I	102	800
5	C	I	102	200

คำสั่งซื้อขายประเภท ATO ส่วนที่ยังไม่ได้รับการจับคู่ จะถูกยกเลิกโดยอัตโนมัติโดยระบบซื้อขาย คำสั่งซื้อขายส่วนที่เหลือจะได้รับการเข้าคิวไว้ใน Order Book ดังนี้

Order Book หลังการจับคู่คำสั่ง ณ ราคาเปิด

หากจับคู่คำสั่งซื้อขายตามเกณฑ์เดิม (ATO ได้รับการจับคู่เป็นลำดับหลัง)

ผู้ซื้อ	เสนอซื้อ		ผู้ขาย	เสนอขาย	
	ราคา	จำนวนหุ้น		ราคา	จำนวนหุ้น
D	102	400	J	103	500
E	101	800	K	104	1000
F	101	300	L	105	1500
			M	106	500

หากจับคู่คำสั่งตามเกณฑ์ใหม่ (ATO ได้รับการจับคู่เป็นลำดับแรก)

ผู้ซื้อ	เสนอซื้อ		ผู้ขาย	เสนอขาย	
	ราคา	จำนวนหุ้น		ราคา	จำนวนหุ้น
C	102	300	J	103	500
D	102	1100	K	104	1000
E	101	800	L	105	1500
F	101	300	M	106	500

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าภายใต้เกณฑ์ใหม่หลักทรัพย์จะเปิดการซื้อขายที่ราคาเดิมคือ 102 บาท แต่อาจมีการเปลี่ยนคำสั่งและ/หรือที่ได้รับการจับคู่ซื้อขายดังนี้

เกณฑ์เดิม: ผู้ขาย C และ D ได้รับการจับคู่ซื้อขายเต็มจำนวนคือ 500 หุ้น และ 700 หุ้นตามลำดับ โดยผู้ขาย G ที่ส่งคำสั่ง ATO ไม่ได้รับการจับคู่ซื้อขายเลย

เกณฑ์ใหม่: ผู้ขาย G ได้รับการจับคู่ซื้อขายเต็มจำนวน, ผู้ขาย C ได้รับการจับคู่ซื้อขายเพียงบางส่วน (200 หุ้นจาก 500 หุ้น) และผู้ขาย D ไม่ได้รับการจับคู่ซื้อขายเลย

หมายเหตุ สำหรับการจับคู่ซื้อขายของคำสั่งประเภท ATC ก็จะมีหลักการเช่นเดียวกับ คำสั่งประเภท ATO ดังที่ได้แสดงข้างต้น

4. การกำกับดูแลการส่งคำสั่งซื้อขายประเภท ATO และ ATC

เพื่อป้องกันปัญหาการส่งคำสั่งที่อาจจับคู่ซื้อขายระหว่างกันเองของลูกค้าย่อยเดียวกันที่ส่งผ่านสมาชิกเดียวกันในการอำพรางให้บุคคลทั่วไปหลงผิดในปริมาณหรือราคาซื้อขายหลักทรัพย์ (Wash Sale) ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดมาตรการดังนี้

1. คำสั่งซื้อขายที่ส่งผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

ตลาดหลักทรัพย์ได้ปรับปรุงระบบคัดกรองคำสั่งซื้อขาย (Order Screening System) ของตลาดหลักทรัพย์ในกรณีลูกค้าย่อยเดียวกันส่งคำสั่งซื้อขายผ่านสมาชิกเดียวกัน ดังนี้

- 1.1. ระบบการซื้อขายจะไม่รับ (Reject) คำสั่ง ATO/ATC หากในขณะที่ส่งคำสั่งเข้ามามีคำสั่ง ATO/ATC ด้านตรงข้ามอยู่ในระบบการซื้อขายก่อนแล้ว เช่น จะไม่รับคำสั่ง ATO ด้านขาย หากในขณะที่ส่งคำสั่งนั้นเข้ามา มีคำสั่ง ATO ด้านซื้ออยู่ในระบบการซื้อขายแล้ว
- 1.2. กรณีมีคำสั่งระบุราคา (Limit Price) อยู่ในระบบการซื้อขายก่อนแล้ว และมีการส่งคำสั่ง ATO/ATC ด้านตรงข้ามเข้ามา:
 - หากมีคำสั่ง Limit Price ด้านซื้ออยู่ก่อนแล้ว และราคา Projected Open/Close ณ ขณะที่ส่งคำสั่ง ATO/ATC นั้น น้อยกว่าหรือเท่ากับ ราคา Best Bid แล้ว ระบบจะไม่รับ (Reject) คำสั่ง ATO/ATC ที่ส่งเข้ามาภายหลังนั้น
 - หากมีคำสั่ง Limit Price ด้านขายอยู่ก่อนแล้ว และราคา Projected Open/Close ณ ขณะนั้น มากกว่าหรือเท่ากับ ราคา Best Offer แล้ว ระบบจะไม่รับ (Reject) คำสั่ง ATO/ATC ที่ส่งเข้ามาภายหลังนั้น
- 1.3. กรณีมีคำสั่ง ATO/ATC อยู่ในระบบการซื้อขายก่อนแล้ว และมีการส่งคำสั่ง Limit Price ด้านตรงข้ามเข้ามา :
 - หากมีคำสั่ง ATO/ATC ด้านซื้ออยู่ก่อนแล้ว และราคา Projected Open/Close ณ ขณะที่ส่งคำสั่ง Limit Price นั้น มากกว่าหรือเท่ากับ Limit Price แล้ว ระบบจะไม่รับ (Reject) คำสั่ง Limit Price ที่ส่งเข้ามาภายหลังนั้น
 - หากมีคำสั่ง ATO/ATC ด้านขายอยู่ก่อนแล้ว และราคา Projected Open/Close ณ ขณะที่ส่งคำสั่ง Limit นั้น น้อยกว่าหรือเท่ากับ Limit Price แล้ว ระบบจะไม่รับ (Reject) คำสั่ง Limit Price ที่ส่งเข้ามาภายหลังนั้น

2. คำสั่งซื้อขายที่ส่งโดยเจ้าหน้าที่รับอนุญาต

ตลาดหลักทรัพย์ไม่อนุญาตให้เจ้าหน้าที่รับอนุญาตส่งคำสั่งซื้อขาย ATO/ATC ที่มาจากลูกค้าย่อยเดียวกันในลักษณะ Wash Sale ซึ่งถือว่าเข้าข่ายการซื้อขายในลักษณะอำพรางให้บุคคลทั่วไปหลงผิดและถือเป็นการส่งคำสั่งไม่เหมาะสม ดังนั้นบริษัทสมาชิกและเจ้าหน้าที่รับอนุญาตจึงมีหน้าที่ต้องระมัดระวังการส่งคำสั่งประเภท ATO/ATC ของลูกค้าย่อยใดรายหนึ่งที่มีลักษณะตามข้อ 1 แม้ว่าจะไม่มียระบบคัดกรองคำสั่งซื้อขายที่ส่งโดยเจ้าหน้าที่รับอนุญาต ทั้งนี้ตลาดหลักทรัพย์จะติดตามและตรวจสอบการซื้อขายของลูกค้าย่อยตามขั้นตอนดำเนินงาน โดยจะพิจารณาจากความสัมพันธ์ของบุคคล พฤติกรรมการซื้อขาย และ รายการซื้อขาย เป็นต้น